

Lausuntopyyntö 22.6.2016

LAUSUNTO MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN UUDISTAMISESTA, LAKIEHDOTUS

Keski-Suomen museo pitää maankäyttö- ja rakennuslain uudistamista sekä siihen välillisesti liittyvien valtakunnallisten alueidenkäyttö-tavoitteiden tarkastamis- ja uudistamistyötä kulttuuriympäristötyön näkökulmasta yksipuolisesti valmisteltuina eikä ehdotus riittävästi tue kansallisen kulttuuriympäristöstrategian (2014-2020) tavoitteita.

Kulttuuriympäristön näkökulmasta Maankäyttö- ja rakennuslaki on ollut keskeinen, koska laki on mahdollistanut kulttuuriympäristön ja erityisesti rakennetun kulttuuriympäristön sekä niihin liittyvien tavoitteiden, arvojen ja suunnitelmien tarkastelun kokonaisuutena. Laki on ohjannut historiallisten kerrostumien säilymistä. Maankäyttö- ja rakennuslaki on myös turvannut omalta osaltaan kansallisen identiteetin muodostamisen näkökulmasta monimuotoista ja elävää rakennettua kulttuuriympäristöä, johon sisältyy kulttuuriperintöä historian eri vaiheista, tapahtumista, merkkihenkilöistä ja arkkitehtuurista.

Jo tähän asti maankäyttö- ja rakennuslaissa luonnon- ja erityisesti kulttuuriperinnön hoidon ja säilyttämisen tueksi olevat määräykset ovat olleet sisällöltään väljät, jotta ratkaisuja on voitu etsiä useasta lähtökohdasta kokonaisympäristön laadun ja hankkeiden toteutettavuuden mahdollistamiseksi. Mutta vaikuttaa siltä, että nyt nämä mahdollisuudet nähdään yleisesti ottaen rajoitteina.

Keski-Suomen museo on huolestunut siitä, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat muuttumassa viitteellisiksi ja tulkinnallisiksi. Kulttuuriympäristöä jatkossa määritellään vain maankunnallisella ja valtakunnallisella vaikuttavuudella. Epäselvää vielä tässä vaiheessa on, kuka määrittelyt ja tulkinnat tekee, koska näitä ei ole käsitelty nyt lausunnolla olevissa maankäyttö- ja rakennuslain osioissa eikä esimerkiksi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden muutoksista ja vaikutuksesta maankäyttö- ja rakennuslakiin ole vielä tietoa.

Keski-Suomen museon käsityksen mukaan jatkossakin tullaan tarvitsemaan selvityksiä, perusteluja, arviointeja, tulkintoja ja niihin liittyviä asiakirjoja osoittamaan vaikutus- ja toisaalta myös valitusmahdollisuudet, kun perusteena on maakunnallisen ja valtakunnallisen tason merkittävyys. Aikaisemmin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien ammattitaidon ja ohjausmahdollisuuksien myötä myös kulttuuriympäristökohteet ovat tulleet huomioiduiksi tarvittavalla tasolla. Keski-Suomen museon näkökulmasta muutokset eivät vähennä byrokratiaa tai olennaisesti sujuvoita asioiden käsittelyä.

Keski-Suomen museo pitää valitettavana kehityksenä, että hallitusohjelmassa normien purku on nähty erityisesti suojelun kautta, joka tarkoittaa ensisijaisesti kulttuuriympäristöä ja luonnonympäristöä. Se on nähtävissä lakitekstissä poistettavien sanojen kautta. Kaavoituksen ja maankäytön ohjaamiseen tarkoitettujen viranomaistyökalujen vaikuttavuutta on heikennetty, mikä tulee näkymään erityisesti kulttuuriympäristöä koskevien taustaselvityksien laadussa ja määrässä ilman asiantuntevaa ELY-keskuksien ohjausta sekä kuntien neuvotteluihin pohjautuvaa kaavaprosessia. Muutokset voivat johtaa historiallisesti ja kulttuurillisesti kerroksellisen ympäristön yksipuolistumiseen. Uudistus myös mahdollistaa kestävä kehityksen periaatteiden vastaisen ilmiön, jossa korjaamisen ja uudiskäytön sijasta puretaan rakennuksia ja rakenteita.

Suomalainen luonnon- ja kulttuuriympäristö ovat olleet merkittävässä asemassa erityisesti viimeaikoina Suomen mielikuvamarkkinoinnissa sekä tunnettavuudessa maailmalla. Kulttuuriympäristön säilymisedellytykset tulisi maankäyttö- ja rakennuslain muutoksien sekä muiden samanaikaisten muutoshankkeiden, kuten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudelleenarvioinnin ja rakennussuojelua koskevan lainsäädännön muutosten, yhteydessä turvata kulttuuriympäristöstrategian tavoitteiden mukaisesti.

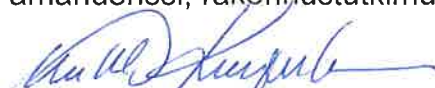
KESKI-SUOMEN MUSEO

Heli-Maija Voutilainen
museotoimenjohtaja

Päivi Andersson
amanuenssi, rakennustutkimus

Miikka Kumpulainen
amanuenssi, arkeologia

Saija Silen
amanuenssi, rakennustutkimus